

עבודה מסכמת בנושא:

חוק הלאום

- א הצגת הנושא - 1 - _____
- ב רשימה ביבליוגרפית - 3 - _____
- ג חקיקה - 3 - _____
- 1.ג החוקים ושמותיהם - 3 - _____
- 2.ג הצעות החוק - 4 - _____
- 3.ג תקנות - 4 - _____
- 4.ג פסיקה - 6 - _____
- ד ספרות משפטית - 8 - _____

בעבודה זו אעסוק בהצעת חוק יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי וכן בשאלה כיצד משפיע חוק זה על מעמדה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

הצעת חוק יסוד: הלאום נועדה לעגן בחקיקה את הקביעה לפיה מדינת ישראל הינה מדינת הלאום של העם היהודי.

הצעת חוק הלאום מטרתה בעצם להגדיר את המדינה במילים מפורשות כמדינת העם היהודי, ולעגן את הקשר שלו לארץ ישראל. כדי להבין את מטרתה של הצעת חוק יסוד הלאום, מן הראוי שנתהה מעט על המושגים המקופלים בה.

כשאנו מדברים על לאום הכוונה היא כמובן ל"עם, אומה, מדינה; קיבוץ גדול של בני אדם המאוחדים בקשרים של מוצא משותף, של לשון ושל היסטוריה, ובדרך כלל מזוהים עם טריטוריה מסוימת וחשים השתייכות לקבוצה ורצון להתמיד בהשתייכות זו"¹.

בנוסף מורכב המונח "לאום" מכמה וכמה מרכיבים עיקריים אותם אמנה להלן: א) לאום מורכב מקבוצה אתנית הלו היא קבוצה של אנשים החולקים זהות תרבותית ושפה מדוברת. הקבוצה האתנית היא היסוד המייחד העיקרי בכל החברות הטרום לאומיות, אך היא עשויה לשרוד גם בתוך לאומים מבוססים, כקבוצה חלקית מובהקת בעלת נאמנות משלה; ב) לאום הוא קהילה המודעת לעצמה הרבה יותר מאשר קבוצה אתנית. מאחר שהתגבש מקבוצה אתנית אחת או יותר, והוא מזוהה בדרך כלל באמצעות תרבות משלו, יש לו זכות — או שהוא תובע לעצמו זכות — לזהות מדינית ולאוטונומיה כעם יחד עם שליטה בשטחים המוגדרים במפורש, דוגמת ישראל המקראית וישויות עצמאיות אחרות בעולם הנתפס כעולם של מדינות לאום; ג) מדינת לאום היא מדינה המזהה את עצמה במונחים של לאום ספציפי, שאנשי אינם נתפסים רק כ"נתינים" של ריבון, אלא גם כחברה מקושרת אופקית, שהמדינה שייכת לה במובן מסוים. לפיכך יש זהות של אופי בין מדינה לעם. בדרך כלשהי הריבונות של המדינה שוכנת בתוך העם, ומבטאת את זהותו ההיסטורית. כאידיאל, מתקיים שוויון בסיסי בין גבולותיה ואופייה של היחידה המדינית מן הצד האחד ובין קהילה התרבותית המודעת לעצמה מן הצד האחר. ברוב המקרים זהו חלום הנדמה למציאות. רוב מדינות הלאום כוללות למעשה קבוצות של אנשים שאינם שייכים לתרבותה הגלענית ואינם מרגישים שהם חלק מלאום המוגדר באופן כזה. עם זאת, כמעט כל המדינות המודרניות פועלות על סמך ההנחה הסתמית שהן מדינות לאום; ד) ב"לאומיות" הכוונה לשני דברים: הלכה ומעשה. כתיאוריה מדינית הגורסת כי לכל 'לאום' צריך שתהיה 'מדינה' משלו, מקורה במאה התשע-עשרה. אלא שהעיקרון הכללי הזה מניע רק תומכי לאומיות מעטים. למעשה הלאומיות חזקה רק במונחים פרטיקולריסטיים, שמקורם באמונה של אדם שהאתניות או המסורת הלאומית שלו ראויות במיוחד להערכה ושיש להגן עליהן כמעט בכל מחיר באמצעות יצירתה או הרחבתה של מדינת לאום משלו. הגם שהלאומיות הפכה למוקד התיאורטי של החשיבה המדינית המערבית רק במאה התשע-עשרה, במקומות אחדים היא התקיימה כממשות רבת-עוצמה הרבה לפני כן. כדבר מה היכול לתת כוח בידי מספר רב של אנשים רגילים, הלאומיות היא תנועה המבקשת לספק מדינה ל"לאום" נתון או לקדם את האינטרסים של 'מדינת הלאום' שלה מבלי לשים לב לשיקולים אחרים. היא מתעוררת בעיקר במקומות ובזמנים שבהם קבוצה אתנית או לאום מסוימים חשים סכנה בנוגע לאופיים, לגודלם או לחשיבותם, אם בגלל התקפה

¹ מילון 'רב מילים': <http://www.ravmilim.co.il>